

Huvudman

Perstorps kommun

Beslut

Datum 2026-03-20

Dnr SI 2026:1786

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Centralskolan 4-9 i Perstorps kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Perstorps kommun att senast den **7 september 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmål. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Perstorps kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Perstorps kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmål

1. Se till att nyanlända elever¹, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c § skollagen ges studiehandledning på modersmålet utifrån elevernas behov, om det inte är uppenbart obehövligt. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över nyanlända elever som går i årskurs 7-9 vid skolan, som tagits emot i skolväsendet i högstadiet och vars kunskaper har bedömts. Av förteckningen ska för varje elev framgå vilket modersmål eleven har, hur elevens behov av studiehandledning tillgodoses samt i vilken omfattning eleven får studiehandledning. Om studiehandledning har bedömts

¹ Med nyanländ avses i skollagen den som 1. har varit bosatt utomlands, 2. nu är bosatt i landet, och 3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet (3 kap. 12 a § skollagen).

vara uppenbart obehövt för en elev ska skälen för detta anges. Om studiehandledning ges i ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik ska skälen för detta anges. (3 kap. 12 i § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

2. Se till att övriga elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över elever som går i årskurs 7-9 vid skolenheten och som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmål. Av förteckningen ska för varje elev framgå vilket modersmål eleven har, hur elevens behov av studiehandledning tillgodoses samt i vilken omfattning eleven ges studiehandledning. Om studiehandledning ges i ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik ska skälen för detta anges. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:1786) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgift om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Centralskolan 4-9 i Perstorps kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Centralskolan 4-9 följer gällande bestämmelser om studiehandledning på modersmål (härefter studiehandledning). Tillsynen har begränsats till att endast avse årskurserna 7-9.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare och personal i elevhälsan i samband med oanmält besök vid skolan den 11 februari 2026. Därefter har digital intervju med rektorn genomförts den 13 februari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat förteckning över elever i behov av studiehandledning och skriftlig rutin för studiehandledning. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I alla intervjuer framkommer att det under höstterminen 2025 började ett flertal elever med annat modersmål än svenska vid skolans högstadium och att skolan därför rekryterade en lärare som skulle ansvara för en förberedelseklass. Läraren slutade dock hastigt och det finns inte längre någon förberedelseklass i högstadiet.

Huvudmannen har genom rektorn inkommit med en förteckning över elever i årskurs 7-9 på skolan som är i behov av studiehandledning. Av förteckningen framgår att det finns åtta elever i högstadiet som har identifierats vara i behov av studiehandledning. Tre av eleverna är nyanlända som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet och vars kunskaper har bedömts (härefter nyanlända elever). Behov av studiehandledning finns på språken ukrainska, ryska, arabiska, persiska, litauiska och khmer. Vidare framgår av förteckningen att ingen av eleverna ges studiehandledning samt att upphandling av detta pågår.

I intervjuer med såväl lärare som personal i elevhälsan och rektorn framkommer att de elever som anges i förteckningen ovan är i behov av studiehandledning. Lärare i årskurs 7-9 uppger att det finns ytterligare några elever som är i eller kan vara i behov av studiehandledning. Enligt lärare har dessa elever dock andra svårigheter och det är därför svårt att bedöma om det är stöd i form av studiehandledning eleverna behöver eller något annat stöd. Lärare i svenska som andraspråk uppger att det finns många fler elever som, även om de klarar att få godkänt betyg i ämnena, skulle vara hjälpta av studiehandledning. Både elevhälsans personal och

rektorn säger att det, med något undantag som enligt rektorn behöver utredas vidare, inte finns fler elever än de som framgår av förteckningen som är i behov av studiehandledning. De säger att det däremot finns elever som har andra svårigheter och är i behov av annat stöd, men inte av studiehandledning. Rektorn uppger att det också finns många elever på skolan som behöver utveckla sitt svenska språk och att det gäller även elever som har svenska som sitt första språk. Skolan har därför satsat på undervisning i svenska som andraspråk och deltar också i ett skolutvecklingsprojekt kring språkutvecklande arbetssätt med Malmö Universitet.

I alla intervjuer framkommer också att det inte finns någon studiehandledning alls på högstadiet. Däremot har eleverna tillgång till läromedel på sitt modersmål i form av inläsningstjänst. Det finns också två arabisktalande lärare som delvis arbetar som resurs i vissa klasser och ämnen och då hjälper arabisktalande elever. Både lärare, personal i elevhälsan och rektorn säger dock att detta stöd inte är studiehandledning.

Rektorn uppger att det pågår en upphandling av studiehandledning "online" (i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik) och att den bör vara på plats under vårterminen. Vidare uppger rektorn att hen på grund av vakanser i skolledningen och hög arbetsbelastning inte har haft möjlighet att rekrytera studiehandledare. Avsikten var dock att den lärare som rekryterades för att ansvara för förberedelseklass även skulle kartlägga behovet av studiehandledning. Enligt rektorn har inte heller huvudmannen försökt rekrytera studiehandledare.

Rättslig reglering

Med nyanländ avses i skollagen den som 1. har varit bosatt utomlands, 2. nu är bosatt i landet, och 3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § (3 kap. 12 a § skollagen).

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet (3 kap. 12 i § skollagen).

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin

ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Av förarbeten till regleringen i 3 kap. 12 i § skollagen framgår följande. Syftet med studiehandledning på modersmålet till nyanlända elever är att ge eleverna möjlighet att nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Det innebär att den studiehandledning som eleven ska få bör utgå från elevens stödbehov och lärarens planerade undervisning utifrån kursplanen och kunskapskraven i ämnet. Elevens behov ska styra i vilken omfattning handledning ges och hur den utformas. I annat fall finns risk för att erbjudandet blir schabloniserat och baseras mer på skolhuvudmannens förutsättningar än på elevens behov (prop. 2017/18:194, s. 38-39).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller studiehandledning. Syftet med studiehandledning på modersmålet till nyanlända elever är att ge eleverna möjlighet att nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Enligt Skolinspektionens tolkning gäller detta inte bara nyanlända elever utan alla elever som är i behov av studiehandledning. Skolinspektionens utredning visar att det finns ett tiotal elever, varav tre är nyanlända, på skolans högstadium som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål för att ges möjlighet att nå betygskriterierna. Det gäller språken ukrainska, ryska, arabiska, persiska, litauiska och khmer. Skolinspektionens utredning visar vidare att det för närvarande inte ges någon studiehandledning alls vid skolans högstadium. Orsaken till detta är att det inte finns några studiehandledare. Ingen av de elever som är i behov av studiehandledning ges det. Detta är en brist.

Med anledning av att upphandling av studiehandledning för närvarande pågår vill Skolinspektionen informera om följande. Av förarbetena framgår att varje elev, för att uppnå syftet med studiehandledning, ska få den studiehandledning som den är i behov av. Elevens behov ska alltså styra i vilken omfattning handledning ges och hur den utformas. Studiehandledning får enligt skollagen ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik. En förutsättning för detta är att det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Perstorps kommuns verksamhet vid Centralskolan 4-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning. Det finns därför skäl att förelägga Perstorps kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Hanna Lindvall

Beslutsfattare
Signerat av: Hanna Lindvall

X Johanna Tinghammar Bru...

Föredragande
Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

I ärendets handläggning har även utredaren Emma Elmstav Barton medverkat.